

בש"פ 1084/20 - עטיה פינחס פליקס, יגאל חלווני נגד היועץ המשפטי לממשלה

בבית המשפט העליון

בש"פ 1084/20

בש"פ 1122/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העורר בבש"פ 1084/20: עטיה פינחס פליקס

העורר בבש"פ 1122/20: יגאל חלווני

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 5142-12-19 מיום 12.1.2020 שניתנה על-ידי השופט א' רובין

בשם העורר בבש"פ 1084/20: עו"ד יורם שפטל

בשם העורר בבש"פ 1084/20: עו"ד אבי חימי; עו"ד אלי כהן

בשם המשיב: עו"ד ינאי גורני

החלטה

1. לפניי שני עררים על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט א' רובין) במ"ת 5142-12-19 מיום 12.1.2020, שבו הורה בית המשפט על מעצר העוררים עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליהם בני הסגרה לנורבגיה.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

2. ביום 27.10.2019 הגיש המשיב בקשה למעצרו הזמני של העוררים, לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: חוק ההסגרה), בהתאם לבקשת ממשלת נורבגיה. זאת, בשל חשד למעורבות העוררים בעבירות מרמה בנסיבות מחמירות במסגרת קבוצה עבריינית מאורגנת, כפי שיפורט בהמשך.

עניינה של בקשה זו נסקר בהרחבה בהחלטתו של בית משפט זה בבש"פ 7241/19 היועץ המשפטי לממשלה נ' חלוני(12.11.2019).

לצורך הערר שלפניי די שאציין כי לאחר שהוגשו תסקירי מעצר בעניין העוררים, ובטרם נבחנה האפשרות להורות על מעצרו הזמני בפיקוח אלקטרוני- הוגשהבקשה להסגרתם לנורבגיה, שבעקבותיה הגיש המשיב עתירה להכריז עליהם בני הסגרה לנורבגיה.

בד בבד עם הגשת העתירה הוגשה בקשת המעצר מושא הערר דנן, שבה נתבקש בית המשפט להורות על מעצר העוררים עד למתן החלטה בעתירה להסגרתם לנורבגיה, לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה.

3. בבקשת המעצר מושא הערר נטען כי בין התאריכים 23.9.2019-8.10.2019 ביצעו העוררים מספר רב של עבירות מרמה כלפי חברה נורבגית בשם Edison norge AS, org. חברה זו היא חברת בת של חברה אחרת שמושבה באיטליה (להלן: חברת הבת וחברת האם, בהתאמה).

העוררים, כך נטען, פנו למנהל בחברת הבת (להלן: המתלונן), תוך שהם מתחזים למנהלה של חברת האם ולעורך דין הפועל מטעמה, והורו לו להעביר סכומי כסף גדולים לחברות בהונג קונג.

בהתאם להנחיותיהם החוזרות של העוררים בהודעות דואר אלקטרוני ובשיחות קוליות, הורה המתלונן להעביר סכומי כסף גדולים מחשבונה של חברת הבת לחשבונות בנק בהונג קונג, ובסך הכל הועבר לחשבונות אלו סכום של כ-13.5 מיליון דולר וכחצי מיליון אירו. כספים אלו לא אותרו ולא הושבו לבעליהם.

4. עוד נטען בבקשה למעצר העוררים כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס להם, וכי נשקפת מהם מסוכנות המצדיקה את מעצרו מאחורי סורג ובריח.

כמו כן נטען כי קיים חשש ממשי ולפיו אם העוררים לא ישהו במעצר הם עלולים לנסות להימלט מהדין. בהקשר זה צוין כי העוררים אינם תושבי ישראל; כי העורר בבש"פ 1122/20 (להלן: חלוני) אינו אזרחי ישראל; וכי השניים הם אזרחי איטליה, ובעלי זיקות משפחתיות ועסקיות למדינה זו.

5. בדיון שנערך ביום 1.1.2020 בבית המשפט המחוזי בירושלים הסכימו באי כוחם של העוררים לדבר קיומן

של ראיות לכאורה לצורך הבקשה. לצד זאת, ציינו העוררים כי הם שומרים על זכותם לפנות בבקשה לעיון חוזר בעניין זה אם יתקבלו חומרי חקירה נוספים שטרם הגיע לידיהם.

6. לשלמות התמונה יצוין כי מתסקירי המעצר שהוגשו בעניין העוררים במסגרת הבקשה למעצרו הזמני עולה כי להתרשמות שירות המבחן המפקחים שהוצעו מספקים מענה הולם לרמת הסיכון הנשקפת מהם. משכך, הומלץ על המשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים נוספים.

7. ביום 12.1.2020 הורה בית המשפט המחוזי על מעצר העוררים מאחורי סורג ובריח עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליהם בני הסגרה לנורבגיה.

צוין כי העוררים הסכימו לדבר קיומה של תשתית ראייתית לכאורית למיחוס להם, ונקבע כי נשקפת מהם מסוכנות המקימה עילת מעצר בנסיבות העניין. זאת, בין היתר נוכח חומרת העבירות המיוחסות להם, והיקף הנזק הכספי שנגרם על פי הנטען לחברת הבת.

8. כמו כן הובהר כי אומנם לא הוצגה בפני בית המשפט כל ראיה המלמדת על נקיטת פעולות מצד העוררים במטרה להימלט מהדין. עם זאת, לנוכח החשש המובנה להימלטות מהדין של מבוקשים בהליכי הסגרה; העובדה כי לעוררים זיקה משמעותית לאיטליה; והשאפה להבטיח את מימוש התחייבותיה הבינלאומיות של מדינת ישראל – נפסק כי קמה במקרה דנן עילת מעצר שעניינה הימלטות מהדין.

בכל הנוגע לזיקתם של העוררים למדינת ישראל, צוין כי בהסתמך על נתונים שהוצגו לראשונה בבית המשפט המחוזי לא ניתן לקבוע כי אין להם זיקה לישראל, או שזיקתם אליה דלה. אחד מהמסמכים שהוצגו לבית המשפט היה מסמך המפרט את כניסותיהם ויציאותיהם של העוררים לישראל, שעל בסיסו נטען כי השניים שוהים רוב זמנם בארץ בשנים האחרונות.

9. לבסוף, נקבע כי אין להורות על שחרור העוררים לחלופת מעצר או להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, חרף המלצותיו החיוביות של שירות המבחן שהוגשו במסגרת הבקשה למעצרו הזמני.

צוין כי חלק מהאמור בתסקירי המעצר "אינו הולם" את המלצות שירות המבחן למעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, בין היתר מאחר שבתסקיר המעצר שנערך בעניינו של חלוני פורט כי חששו של האחרון מפני הסגרה מגביר את הסיכון ל"שיבוש הליכים", ובתסקיר המעצר שנערך בעניינו של העורר בבש"פ 1084/20 (להלן: עטיה) נטען כי התנהלותו העסקית "מבטאת סיכון" ליציאתו מהארץ.

תמצית טענות הצדדים בערר

10. מכאן העררים שלפניי, שבהם נתבקש להורות על מעצרו של העוררים בפיקוח אלקטרוני, ובתנאים מגבילים נוספים.

11. בעניינו של חלווני נטען כי בהתחשב בהמלצת שירות המבחן; במדיניות הפסיקה הנהוגה במקרים דומים; ובנסיבות העניין, ובכללן העדר אינדיקציה לכך שינסה להימלט מהדין – ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו ואת החשש כי ימלט מהדין במעצר בפיקוח אלקטרוני.

12. בעניינו של עטיה נטען כי נוכח המלצתו החיובית של שירות המבחן, ומדיניות הפסיקה הנהוגה במקרים דומים, אין במסוכנות הנשקפת ממנו על פי הנטען, או בחשש כי ימלט מהדין, כדי להצדיק את מעצרו מאחורי סורג ובריח.

נוסף על כך, נטען כי לזכותו של עטיה עומדת "הגנה מן הצדק", הנסמכת על כך שהמשיב "הטעה בהטעיית מכוון", כלשון בא כוחו, את הערכאות הקודמות שדנו בעניינו, בעיקר בכל הנוגע לשאלת מיקום "מרכז חייו" בשנים האחרונות.

בין היתר, טען בא כוחו של עטיה כי המשיב נמנע במכוון מלהציג מסמך המלמד על היקף הכניסות והיציאות של העוררים מישראל, שממנו עולה כאמור כי עטיה שהה בישראל במרביתן של 5 השנים האחרונות. עוד נטען כי המשיב הציג באופן "מסולף" קטעים מחקירתו של עטיה במשטרה, שמהם עלה כביכול כי הלה אינו מגדיר עצמו ישראלי.

13. מנגד, בא כוח המשיב התנגד לקבלת העררים.

לשיטתו, קיים חשש ממשי כי שחרור העוררים ממעצר, או מעצרם בפיקוח אלקטרוני, יביא להימלטותם מהדין. נטען כי אף שהעוררים שהו בעיקר בישראל בשנים האחרונות ולהם "זיקה חלשה" למקום – קיימת לשניים אלו "זיקה חזקה" גם לאיטליה, בין היתר מאחר שהם בעלי אזרחות איטלקית ופעילות עסקית במקום.

בא כוח המשיב הוסיף וטען כי המסוכנות הנשקפת מהעוררים אינה מבוטלת, וזאת נוכח חומרת המעשים המיוחסים להם, אופן ביצועם והיותם חלק מהתארגנות עבריינית, ולשיטתו אף לאור תוכן תסקירי המעצר שהוגשו בעניינם.

14. בחלוף מספר ימים מהדיון שנערך לפניי, פנה בא כוחו של עטיה וביקש להוסיף לערר "תוספת מסמך משפטי לערר", כהגדרתו, הכולל בין היתר סקירה של החקיקה הנורבגית בסוגיית עבירת המרמה.

בא כוח המשיב התנגד לבקשה זו, וציין כי אין מקום ל"מקצה שיפורים" לאחר קיום הדיון בערר.

דיון והכרעה

15. בפסיקתו של בית משפט זה נקבע לא אחת כי הוראותיו של חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) חלות גם על החלטה להורות על מעצרו של אדם לאחר הגשת עתירה להכריז עליו בר הסגרה, לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה (סעיף 1(ג) לחוק המעצרים; בש"פ 8283/08 בראשי נ' מדינת

ישראל, בפסקה 8 (6.10.2008).

בהתאם לכך, אין להורות על מעצרו של אדם בהליך הסגרה אם עילות המעצר הקבועות בסעיף 21 לחוק המעצרים אינן מתקיימות.

אומנם נקבע בפסיקה כי בעת בחינת אפשרות השחרור לחלופת מעצר בהליכי הסגרה, יש ליתן משקל של ממשלאינטרס הציבורי שבקיום ההתחייבויות הבינלאומיות שיש למדינת ישראל כלפי המדינה המבקשת. עם זאת, הודגש כי לאינטרס זה משקל מוגבל, נוכח זכותו של המבוקש להסגרה לחירות בטרם הורשע בדין (בש"פ 5477/17 עמר נ' מדינת ישראל, בפסקה 20 (19.9.2017)).

על כן, הכלל הוא כי מקום שבו ניתן להשיג את תכליות המעצר באופן שיביא לפגיעה פחותה בחירותו של המבוקש - אין להורות על מעצרו מאחורי סורג ובריח (בש"פ 8643/12 ברמי' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 12-14 (1.1.2013) (להלן: עניין ברמי'); בש"פ 7241/19 הנזכר לעיל, בפסקאות 23-24)).

16. אני סבור כי מסקנה זו, בדבר המשקל המוגבל שיש ליתן לאינטרס שבקיום התחייבויות הבינלאומיות של מדינת ישראל בהחלטה אם להורות על שחרורו של מבוקש לחלופת מעצר, מוצדקת גם מכוחן של הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו והוראות חוק המעצרים.

כידוע, לפי חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו "אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק". בהתאם לכך, סעיף 1 לחוק המעצרים מורה כי:

- "(א) אין מעצר ועיכוב אלא בחוק או לפי חוק מכוח הסמכה מפורשת בו.
(ב) מעצרו ועיכובו של אדם יהיו בדרך שתבטיח שמירה מרבית על כבוד האדם ועל זכויותיו.
(ג) הוראות חוק זה יחולו על מעצרו על עיכוב לפי כל חוק, אלא אם כן נקבעו בחוק הוראות אחרות."

נמצא, כי בהיעדר הוראה מיוחדת בחוק ההסגרה, ההוראות והשיקולים לעניין מעצרו של מבוקש כפופים לאלו שנקבעו בחוק המעצרים ((ראו גם עניין ברמי, בפסקאות 12-13)).

ממילא, משנקבעו עילות המעצר בתיקון 9 לחוק סדר הדין הפלילי (חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מספר 9), התשמ"ח-1988), אשר עוגנו לאחר מכן גם בחוק המעצרים, אין בעצם בקשת ההסגרה של מבוקש כדי להוות עילת מעצר עצמאית המצדיקה את מעצרו, ואיני סבור שיש להעניק משקל מיוחד לשיקול זה במסגרת בחינת החשש מהימלטותו או בבחינת המסוכנות הנשקפת ממנו.

יפים לעניין זה דברים שכתב המשנה לנשיא (כתוארו דאז) מ' אלון, בשינויים המחויבים:

עמוד 5

"משהוציאה מחוקק במפורש, דרך 'הדלת הראשית', את חומרת העבירה כשלעצמה כעילת מעצר, שוב אין מקום להחזיר עילה זו, דרך 'הדלת האחורית', כעילת מעצר, כביכול [במסגרת בחינת המסוכנות הנשקפת ממנו -י' א']" (בש"פ 335/89 מדינת ישראל נ' לבן, פ"דמג(2) 410,417 (1989)).

בדומה, משנמנע המחוקק מלקבוע כי האינטרס שבקיום התחייבויותיה של מדינת ישראל אינו מהווה, כשלעצמו, עילת מעצר עצמאית - אין להכניסו "בדלת האחורית" כמעין עילת מעצר, ואין להעניק לו משקל מיוחד בהחלטה אם לשחרר מבוקש לחלופת מעצר.

17. בענייננו, ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעוררים ואת החשש כי ימלטו מהדין באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני, ובתנאים מגבילים משמעותיים נוספים.

אכן, אין לחדד כי מהעוררים נשקפת מסוכנות נוכח טיב המעשים המיוחסים להם, וכי קיים חשש לא מבוטל בעניינם להימלטות מהדין, הנובע מכך שהם מבוקשים בהליך הסגרה למדינה אחרת.

עם זאת, אני סבור כי במעצר העוררים בפיקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים משמעותיים נוספים כאמוריש כדי לספק מענה הולם לעילות המעצר המתקיימות בנסיבות העניין.

זאת, בהתאם לגישתי כי אין בעצם האינטרס בדבר קיום התחייבויותיה הבינלאומיות של מדינת ישראל כדי להטות את הכף להורות על מעצרם של העוררים מאחורי סורג ובריח, ובשים לב להמלצותיו החיוביות של שירות המבחן; לכך שלא הוצגה בפני הערכאות הקודמות ראייה ממשיה המלמדת על כוונתם להימלט מהדין; ולקביעתו של בית המשפט המחוזי שממנה משתמע כי השניים שהו בשנים האחרונות בעיקר בישראל.

18. לא נעלמה מעיני טענת בא כוח המשיב באשר לתוכנם של תסקירי המעצר, אשר לשיטתו מלמדים כיש להורות המשך מעצר העוררים מאחורי סורג ובריח.

עם זאת, כמתואר לעיל עיון בתסקירים מעלה כי המפקחים שהוצעו עבור העוררים מספקים מענה הולם לרמת הסיכון הנשקפת מהם, ואני סבור כי אין בתוכן התסקירים דבר המלמד על כך שלא ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהם, או את החשש שימלטו מהדין. זאת, אם ישהו העוררים במעצר בפיקוח אלקטרוני, עם מפקחים מתאימים, ובתנאים מגבילים ובערבויות כספיות משמעותיות אשר יבטיחו את אי הימלטותם מהדין, היה ובסופו של יום תתקבל העתירה להסגרתם לנורבגיה.

19. משבאתי לכלל מסקנה כי יש להורות על מעצר העוררים בפיקוח אלקטרוני ובתנאים נוספים, כמצוין לעיל, אני מוצא לנכון להידרש לבקשת בא כוחו של עטיה להוספת מסמכים לערר.

20. הערר מתקבל אפוא, במובן זה שהעוררים יעצרו בפיקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים נוספים על פי שיקול

דעת בית המשפט המחוזי אותם יימצא לנכון ולראוי לצורך הבטחת מעצרים של העוררים בפיקוח אלקטרוני.

הדיון בעניינם של העוררים יוחזר אם כן לבית המשפט המחוזי שיבחן באופן בלתי אמצעי את המפקחים שהומלצו על ידי שירות המבחן, ויקבעכאמור תנאים מגבילים נוספים שיוטלו על העוררים.

תנאים קפדניים אלו יכללו, בין היתר, הטלת ערבויות כספיות גבוהות על העוררים והתחייבויות בהתאם של המפקחים מטעמם; איסור יציאה מהארץ; הפקדת דרכונים; והרחקה משימוש באמצעי תקשורת וגישה לאינטרנט.

ניתנה היום, א' באדר התש"ף (26.2.2020).

ש ו פ ט
